

Felles uttalelse fra asylpolitisk forum

---

29. november 2016

Asylpolitisk forum er en uformell sammenslutning av uavhengige organisasjoner som arbeider for å fremme rettighetene og velferden til asylsøkere og flyktninger. Organisasjonene i forumet er bekymret for utviklingen i norsk asylpolitikk, og vil utarbeide regelmessige uttalelser om aktuelle forhold. Følgende organisasjoner står bak uttalelsen: Antirasistisk Senter, Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS), Norsk Folkehjelp, Refugees Welcome Norway, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Redd Barna, Norges kristne råd, Foreningen av tolvte januar, Vergeforeningen Følgesvennen, Mennesker i Limbo.

Bortfall av flyktningstatus

Regjeringen har innledet en prosess med opphør av flyktningstatus for inntil 1600 somaliske flyktninger. Organisasjonene er kritiske til at norske myndigheter har varslet en politikk med opphør av flyktningstatus for ulike grupper. I praksis er det bare unntaksmessig at situasjonen flyktningene har unnflydd, bedrer seg så mye i løpet av noen få år at det er forsvarlig eller rimelig å tvinge dem til å bryte opp fra det livet mange vil ha etablert i Norge.

Hvis man likevel skal bruke en slik opphørsordning, må man som et minimum være forvisset om at det er snakk om en varig løsning ("durable solution"). Situasjonen på bakken må være vesentlig og varig forbedret. Å tvinge flyktninger til å returnere til en situasjon som forblir usikker eller uavklart, strider mot asylrettens hensikt. På denne bakgrunn reagerer vi sterkt på regjeringens beslutning om å frata en stor gruppe somaliske flyktninger deres flyktningstatus, og å tvinge dem til retur til en stadig uavklart situasjon, spesielt med tanke på Mogadishu.

Det er også alvorlig at regjeringen ønsker å gjøre dette med somaliske flyktninger som kom til Norge og fikk flyktningstatus på et tidspunkt hvor opphør ikke hadde blitt varslet som en del av norsk politikk. Mange av disse familiene har arbeidet hardt for å etablere seg i Norge, med en forventning om at de hadde en trygg framtid foran seg i Norge. At disse nå rammes, framstår som særlig urimelig.

For informasjon eller kommentarer, kontakt seniorrådgiver Jon Ole Martinsen i NOAS (mobil: 40 49 36 89) eller leder Rune Berglund Steen i Antirasistisk Senter (mobil: 48 15 35 26).

Kutt i støtten til barnefamilier i mottak

Regjeringen foreslår at ytelser til familier i mottak ikke skal overstige 10 000 kroner per måned. Slik vil den spare 5,9 mill. kroner. Det er et relativt lite beløp i den store sammenhengen, men vil gi store negative konsekvenser for dem det går utover. Og det vil først og fremst være barn. For en familie på seks vil forslaget bety at man sitter igjen med 55 kroner dagen hver. Forslaget kommer etter at regjeringen allerede har kuttet i basisbeløpet to ganger tidligere. Kutter man mer nå, vil barnefattigdommen i norske mottak øke. Forslaget må avvises, og basisbeløpet må økes for alle grupper i asylmottak.

For informasjon eller kommentarer, kontakt politisk rådgiver Solveig Igesund i Norsk Folkehjelp. Mobil: 97 03 56 54.

Innføring av betalingskort uten kontantuttak

Forslaget om innføring av betalingskort uten kontantuttak er uverdig, og vil vanskeliggjøre hverdagen til mennesker som allerede er i en krevende situasjon. Siden asylsøkere uten oppholdstillatelse ikke har personnummer, får de ikke vanlige bankkort. Betalingskortene til asylsøkere fungerer derfor ikke i alle betalingsautomater. Dette gjør at beboere på mottak tar ut kontanter for å betale egenandel hos legen, tannlegen og på sykehus og for andre behov som busskort. For å spare penger kjøpes ofte klær og utstyr på loppemarkeder hvor man ikke har betalingsautomater.

Etter de to siste kuttene i økonomiske ytelser er det vanskelig for beboere å få pengene til å strekke til, og på de fleste mottak eksisterer en delingsøkonomi hvor man er solidariske og låner kontanter av hverandre, for eksempel hvis noen blir syke og ikke har nok penger igjen til medisiner. Vi er bekymret for at regjeringen ikke har tatt disse konsekvensene med i betraktning, og at forslaget vil ha en negativ påvirkning på asylsøkernes helsesituasjon og mulighet til deltakelse i lokalsamfunnet.

For informasjon eller kommentarer, kontakt politisk rådgiver Solveig Igesund i Norsk Folkehjelp. Mobil: 97 03 56 54.

Opphold med ulike typer begrensninger og enslige mindreårige

Stadig flere enslige mindreårige får tidsbegrensede oppholdstillatelser etter utlendingforskriftens § 8-8. Ifølge tall fra UDI hadde 159 enslige mindreårige i aldersgruppen 16 - 18 år fått tidsbegrenset opphold per 31. oktober 2016. Dette er en mangedobling fra året før, da kun 15 enslige mindreårige fikk en slik tillatelse. Mindreårige i denne gruppen blir værende på mottak fram til uttransportering ved fylte 18 år.

Denne negative utviklingen skyldes primært endringen av den rettslige terskelen for hvilke områder i Afghanistan som generelt kan anses trygge/utrygge. Dette framstår i praksis som en omgåelse fra regjeringens side av stortingsflertallets beslutning om ikke å øke bruken av opphold med ulike typer begrensninger for denne gruppen.

I tillegg sitter det nå 207 enslige mindreårige på omsorgssentre og mottak med ettårige tillatelser med begrensninger, ifølge UDIs tall. Mange av dem er svært unge. De blir ikke bosatt i kommunene, og kommer dermed ikke i gang med integrering i det norske samfunnet. For de fleste av dem er det umulig å få det påkrevde passet ved den afghanske ambassaden, og dermed får de heller ikke opphevet begrensningene i tillatelsene.

Det er ettertrykkelig dokumentert at tidsbegrenset opphold er svært skadelig for barn. Flere av barna har utviklet alvorlige psykiske lidelser, er passive, deprimerte, driver med selvskading, og det er eksempler på selvmordsforsøk. Vi reagerer derfor kraftig på den økte bruken av denne bestemmelsen, og anbefaler at ordningen med tidsbegrenset opphold avskaffes.

For informasjon eller kommentarer, kontakt spesialrådgiver for barn på flukt Camilla Scharffscher Engeset i Redd Barna (mobil: 90 83 64 71), eller leder Hilde Krogh (mobil: 97 18 42 38) eller nestleder Ine Johannessen (mobil: 920 33 449) i Vergeforeningen Følgesvennen.

Retur av barnefamilier til Afghanistan

Organisasjonene er bekymret for den omfattende returen av barnefamilier til Afghanistan, dette til tross for en forverring av situasjonen på bakken. Familiene returneres til en ofte utrygg situasjon og

til svært krevende humanitære forhold. Organisasjonene oppfatter det som alvorlig at Norge er det europeiske landet som returnerer flest barnefamilier til Afghanistan.

Hvis man ser på behandlingen av afghanske asylsøkere eksklusive enslige mindreårige, har innvilgelsesprosenten for afghanere gått ned fra oppunder 40 prosent i 2014 og 2015 til ca. 7 prosent i år. Med tanke på at 74 prosent av afghanerne som har søkt asyl i Norge i år er kvinner og barn, er det ekstra bekymringsfullt at praksis har blitt strammet så kraftig inn.

For informasjon eller kommentarer, kontakt seniorrådgiver Jon Ole Martinsen i NOAS. Mobil: 40 49 36 89.

Ny lov om omsorgssentre

Organisasjonene støtter ikke regjeringens forslag til ny lov om omsorgssentre for enslige mindreårige under 15 år. Regjeringen foreslår at omsorgstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere under 15 ikke lenger skal reguleres i barnevernloven, men i en egen lov. Vi er svært kritisk til at forslaget innebærer en betydelig svekking av omsorgstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere, sammenlignet med situasjonen for andre barn under barnevernets omsorg. Forslaget innebærer blant annet at kravene senkes både til hvor mange ansatte som skal være på jobb på omsorgssentrene og hvilken kompetanse de skal ha. Det innebærer også at det ikke lenger er krav om uteområde eller enerom.

Vi mener at innføring av den foreslåtte loven kan føre til forskjellsbehandling av en gruppe barn i strid med ikke-diskrimineringsprinsippet, jf. Barnekonvensjonen artikkel 2, og vi frykter at konsekvensen blir at barna ikke får den omsorgen og ivaretagelsen de har behov for og krav på. God omsorg de første årene i Norge er avgjørende både for barnets videre utvikling, den psykiske helsen og for at barnet skal finne seg til rette i det norske samfunnet.

For informasjon eller kommentarer, kontakt spesialrådgiver for barn på flukt Camilla Scharffscher Engeset i Redd Barna. Mobil: 90 83 64 71.

Frihetsberøvelse av barn på Trandum

Vi mener at frihetsberøvelse av barn på Trandum må stoppes. Ingen barn skal måtte være på Trandum, selv for en kort periode. FNs barnekomite har påpekt at fengsling av barn i forbindelse med utlendingskontroll aldri er til barnets beste. Sivilombudsmannens forebyggingsenhet og Norsk Psykologforening mener Trandum er uegnet for barn. FNs spesialrapportør mot tortur har slått fast at selv svært kortvarig frihetsberøvelse kan påvirke barns kognitive og emosjonelle utvikling. Retur av barn må gjøres på en mest mulig skånsom måte med minst mulig bruk av tvang og andre inngripende tiltak.

For informasjon eller kommentarer, kontakt spesialrådgiver for barn på flukt Camilla Scharffscher Engeset i Redd Barna. Mobil: 90 83 64 71.